

СНН

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ.

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

Пешта, 1838–1849.

Будимпешта, 10. август 2006.

Нова серија, г. XVI, бр. 32

Међународна дунавска регата

Фото: ПРЕДРАГ МАНДИЋ

Српски веслачи у Ловри

Српска плесачница у Печују

Печујски културни центар ни током лета не паузира, штавише, својим програмима покушава да покрива малтене „мртву сезону“ која обично карактерише летње месеце попут јула и августа.

Међу програмским понудама поменуте установе нашла се и серија плесачница а сарадник центра Антун Визин у ред игранки уврстио је и српску плесачницу која је 19. јула одржана у самом центру града, пред зградом Печујског националног позоришта.

Увежбавање корака српских игара било је поверено Душану Вуковићу, уметничком руководиоцу Културно-уметничког друштва „Табан“ из Будимпеште који је као помоћ уз себе имао своју супругу Аниту Накић, такође члана нашег будимпештанског ансамбла.

Сјајну музику пратњу обезбедио је Оркестар „Зора“ под управом

Душан Вуковић приказује српске народне игре

Српска плесачница у Печују привукла је бројну публику

Кићин оркестар на плесачници

Крунослава Киће Агатића који је и овом приликом беспрекорно обавио свој задатак а многобројни заљубљеници српског фолклора предвођени Душком и Анитом радо су играли игре попут Врањанке, Чачка, Ужичког кола, Моравца и других познатих, популарних игара.

Пошто су Кићини дознали да ће након српске 26. јула следити македонска плесачница, у репертоар су убацили и две-три македонске игре као најаву за још једно дружење поштовалаца и заљубљеника балканских игара, уопште балканског фолклора.

Српска плесачница је, иначе, са две кратке паузе трајала пуна три сата и свима, који су били занесени нашим играма, било је тешко да се опросте од звука хармонике и сјајних кола која су популарна у веома широком кругу барањског становништва.

Предраг Мандић

Српски веслачи у Ловри

Ове године приређен је ТИД, Међународна дунавска регата, централна манифестација која сваке године почиње последњег викенда јуна у немачком граду Инголштату а завршава се после два месеца у бугарском насељу Силистра.

Ватрени поборници, заљубљеници реке Дунава ни за које паре не би изоставили регату чија је дужина 2082 километара. Тако је то и са појединим члановима Удружења српских веслача ТИД-а који се радо баве спортским и рекреативним веслањем кајака и кануа, боравком у природи на рекама у Србији и иностранству, језерима и морима. Љубав према природи, спорту, рекреацији и веслању јача је од свега па баш зато четворочлана екипа српских веслача у саставу Дејан Јовановић, Ана Јовановић, Милорад Ристић и Ненад Мандић и ове године кренула је на дуг пут који пролази кроз шест подунавских земаља, међу њима и преко Мађарске а овом приликом, пошто је донета одлука од стране организатора, дужина дунавске стазе биће проширена са 375 километара па ће веслачи на крају стићи чак до Црног мора. Све то значи да ће се у будуће ићи од извора па до Црног мора – Дунав ће у потпуности бити „преваљен“.

ТИД је иначе настао 1956. године када су се нашли веслачи из Будимпеште и Братиславе и договорили да се заљубљеници веслања спусте од Братиславе до Будимпеште. Следеће године, пошто су се успут нашли и Срби, постигнут је договор да се весла до Београда а затим се с године на годину проширивао број оних који су се заинтересовали за Дунав и придружили табору веслача међу којима су били Аустријанци, Бугари а на крају и Немци.

Обично, Међународна дунавска регата има преко хиљаду и нешто учесника, међутим, много мањи је број оних који од почетка до краја следе пут Дунава. У тај мали број спада и др Милорад Ристић, стоматолог који по пети пут „преваљује“ целу етапу и признаје да на крају обично двадесетак оних остаје који се могу подићи да су успели да пређу преко 2000 километара. У међувремену, класика је да заједно плови 150-200 чамаца, међутим, људи се често мењају, искрцавају, одлазе а долазе нови. . .

Ипак, драг свега је да се склапају нова пријатељства, веслачи разних земаља се друже, হাসкају, зезају, певају, играју, кувају па ту и тамо чак се и венчавају! Наравно, не изостаје ни међусобна сарадња а неку врсту сарадње припадницима српске јединице у Мађарској до 24. године нуди и Удружење српских веслача ТИД-а које је настало 2000. године. Члан удружења Ненад Мандић нас је информисао да су поједини српски чланови приликом боравка на северном делу Мађарске приватно посетили и Ловру, наше једино насеље где су у већини Срби а такође им је било драго што су и у Баји те Мохачу открили српске трагове.

Што се тиче сарадње, Удружење убрзано ради на пројектима, веза-

Учесници дунавске регате у Ловри

ним за водене спортове на домаћим рекама у Србији а у које жели да уврсти и младе Србе и Српкиње из Мађарске до 24. године. Неколико пројеката који су изведени под покровитељством Европске комисије, представљају трилатералне пројекте са земљом која је чланица Европске уније, државом која је кандидат за чланство у ЕУ и на крају ту је трећа земља којој је чланство у „великој европској породици“ за сада далеко. Ненад Мандић је искористио прилику да позове српску младеж до 24. године да се пријаве преко Удружења српских веслача ТИД-а с циљем да упознају еколошке лепоте речне пловидбе, веслања – једини услов је да особа која се пријављује зна пливати.

Иначе, удружење је организовало туре веслања и на Сави, Дрини, Морави, Тиси, Тамишу и угостило је бројне госте из иностранства који су, затим, задовољно напустили Србију и једва чекали следећу прилику да се са својим пријатељима друже и заједно веслају. У редовима пријатеља, Удружење српских веслача ТИД-а има блиских особа из Немачке, Аустрије па и из саме Мађарске. Међутим, сада би ово нестраначко, невладино и непрофитабилно друштво грађана које се бави спортским и рекреативним веслањем кајака и кануа волело када би се придружили и припадници српске националности из Мађарске а први контакти могли би се остварити већ у идућој веслачкој сезони. Она ће обухватити а износити кроз српски део Дунава а веслаће нешто више од 600 километара!

Све у свему, деоница кроз Србију спада међу најлепше а пролази кроз Нови Сад и Београд а већ сада, уколико се неко заинтересовао за веслање, може да се пријави код Удружења српских веслача код којег ће добити све информације везане за ТИД а у потрази за организацијом помоћиће и интернет, наиме, путем претраживача може се доћи и до портала под насловом www.srpski-veslaci.org.yu где се налазе разне емаил адресе помоћу којих се могу успоставити контакти.

У сваком случају, Удружење српских веслача позива све заинтересоване а Међународна дунавска регата и моментално наставља свој пут који ће се окончати крајем августа.

П. М.

Међународна недеља културе у Печују

О културном наслеђу и иновацији

Под насловом „О културном наслеђу и иновацији“ у организацији Печујског универзитета и Европске куће, у Печују је од 20. до 30. јула одржана десета по реду Међународна недеља културе.

Фестивал, који је ове године имао задатак да анализира стање културног наслеђа и његову улогу у иновацијама, сматра се једним од водећих тематско-омладинских фестивала у Средњој Европи а главни циљ му је омогућавање практичног приступа у постизању дијалога међу припадницима различитих култура, неопходног за ефикасну комуникацију међу младим људима уопште и посебно међу омладинским удружењима.

На традиционалној, јубиларној манифестацији ове године учествовало је 300 студената из четрдесетак земаља целог света а од стране организатора, на челу са Иштваном Тарлошијем, иницијатором и главним организатором Међународне недеље културе (ICWiP) и Золтаном Ђерфијем, портпаролом Печујског универзитета, посебан нагласак дат је конкретним областима на пољу културе, анализама питања глобализације, могућностима омладинског укључивања у демократске процесе и међународне омладинске сарадње. Учесницима ICWiP-а понуђен је и богат избор радионица, секција међу којима су слободно могли да бирају полазници Међународне недеље културе а једну од њих, артистичку, предводи је Александар Савановић из Новог Сада који је Печујцима добро познат по томе што летњи период већином проводи радећи у Кираљ улици где пред очима пешака, полазника спрејом ствара уметничке

радове. Ради се о јединственој техници коју је овај млади информатичар из престонице Војводине изучио у Шпанији и већ трећа година како је вешто примењује. Иначе, ликовно стваралаштво му траје већ десет година а тајна успеха налази се у нечему што се зове, како рече Аца „смисао за сликање, прецизна и мирна рука, идеја, вредноћа и елан.“

Иначе, Аци Савановићу није страна ни уље на платну, графика а свој радни век, који је отпочео у стричевом атељеу, планира да обогати разним техникама од којих, за сада, најбоље пролази са спрејом.

Што се тиче осталих учесника из Србије, њих је у односу на прошлу, ове године било мање. Њих десеторо допутовало је из матичне нам земље с циљем да присуствује Међународној недељи културе. Међу њима био је и Никола Бајић, студент Београдског универзитета који се определио за секцију која је расправљала о кризи идентитета глобално и локално: „Рад унутар радионице, коју предводи једна млада Пољакиња, заиста је занимљив. Немамо пуно предавања, ослањамо се више на међусобне разговоре које затим коментаришемо, анализирамо и овакав начин рада ми је веома интересантан. Између осталог и зато, јер око себе имам представнике разних култура на једном месту а сви ми доносимо своје виђење света које је повезано са нашим виђењем културе. Са друге стране, пружа ми се могућност да упознам нове људе, стекнем нове пријатеље а постоји шанса да добијем и нове позиве на нове конференције у другим земљама што је такође веома добро.“

Ивана Николов, дипломирани

професор енглеског језика из Краљева први пут је боравила на традиционалној манифестацији и била је одушевљена оним што је видела, доживела: „Заиста, све је супер. Људи су се потрудили да све буде беспрекорно и морам признати да се боље проводим него што сам то очекивала. Сви су дружељубиви, сви желе да разговарају, радионице су такође добре а највише су ме са својим виђењима и идејама изненадили Румуни који су ме фасцинирали својим погледом на свет – јако сам задовољна. Постоји, наравно, и

Један од радова Аце Савановића

Учесници из Србије на Недељи културе у Печују

неслагање међу нама, но то се односи пре свега на апстрактне теме – иначе, између нас је обично све у реду.“

Све је било у реду и на заједничкој српско-хрватској вечери која је прошла у знаку пријатељства, шале, гастрономије и музике. Већ раније понешто је представљено из балканског опуса, наиме, Талијани су одлучили да емитују Горана Бреговића као да је њихов а Срби и Хрвати решили су да се истакну гастрономским специјалитетом: испекли су гибанице а уз тестенину су сервирали и суво месо те пуно алкохола. Наравно, овакав учинак пријатељских бивших „југо-републичких“ страна био је оцењен одличним резултатом а још када су Срби и Хрвати громогласно запевали „Ђурђевдан“ и „Калашњиков“!

Како поменуто српско-хрватско вече тако и пропратни програми десетодневне манифестације били су веома занимљиви, добро посећени. Поред фолклора, омладинци из целог света имали су прилике да уживају и у етно, кантри те чез музици, наступале су и електро групе, нису изостаили ни свинг, фанки и други музички правци – организатори су се потрудили да максимално задовоље свакога, понуђен је заиста шаролик избор музичких праваца.

Са друге стране, простор забаве обогаћен је и фудбалским надметањем, фото-изложбом, незаборавна ће остати посета Виљану и дегустација вина у поменутом граду итд.

Десетодневна приредба остаће запамћена и по томе што је већ наговестила значај пројекта „Културне престонице Европе 2010.“ – уопште није зачуђујуће што се на тапету Међународне недеље културе наша централна тема под насловом „Културно наслеђе и иновација“ којој су се надовезале такве тематске јединице као што су историја и будућност, глобализам и идентитет, интеррелигијски дијалози, на који начин ће садашња омладина да утиче на формирање живота...

Наравно, на првом месту је било дружење, добра комуникација и кооперација па баш зато, они омладинци који су сада, представљајући своју земљу, учествовали на јубиларној Међународној недељи културе у Печују, сасвим је сигурно да ће свој и живот својих вршњака формирати на такав начин да „човекова вредност не зависи од снаге његовог разума, већ од снаге његове воље“.

Предраг Мандић

Аца Савановић руководио ликовне секције у акцији

Санда Раиковић-Ивић, председница Координационог центра Владе Републике Србије за Косово и Метохију

Независност Косова би променила мапу Европе

На Видовдан се на киосцима у Србији појавио ЦД-ром „Косово и Метохија, лице Европе”, на којем се налази комплетна слика те наше покрајине с освртом на њену историју, културу, кулинарство, музику... Али, не мање важно је да је уз ЦД сваки купац добио и адресу неке од најугледнијих личности из пословног адресара света на коју му га може послати. Мултимедијални пројекат подржава Координациони центар за Косово и Метохију на чијем је челу Санда Раиковић-Ивић:

– Овај мултимедијални пројекат је јако добра идеја. Садржи мали компакт-диск на коме се могу пронаћи сви релевантни подаци о Косову и Метохији. Сви дискови које сам до сада виђала о Косову бавили су се искључиво нашим споменичким наслеђем у покрајини и доносили слику порушених или палених манастира. Овај је, међутим, свеобухватан, разматра све аспекте живота, са освртом на етничке различитости и баштину од прастарих времена, преко средњовековне државе Немањича, до новије историје, па чак и музичке заоставштине и културе исхране.

Пројекат је посебно вредан пажње због могућности слања разгледнице Косова и Метохије некоме у свет. Из четворосатног програма може се закључити шта Србима КиМ заиста значава.

Неуобичајено је да је идеја о таквом ЦД-рому потекла од неколицине ентузијаста изван Србије?

– Није без значаја и чињеница да је идеја о ЦД-рому „Косово и Метохија, лице Европе” потекла из Црне Горе, тј. од неколико ентузијаста, пореклом Црногораца. Јер, последњих година, у Црној Гори није баш било у моди говорити о постојбини српства.

Колико ЦД-ром о Косову и Метохији може у овом тренутку

Санда Раиковић-Ивић рођена у Загребу 1956. године. На Медицинском факултету Свеучилишта у Загребу дипломирала је 1980. године. Политичку каријеру у Србији, после напуштања Хрватске, започела је у Демократској странци Драгољуба Мићуновића, који је био пријатељ њеног оца Јавана Раиковића, творца Српске демократске странке и лидера Срба у Хрватској. Политичко зближавање са Демократском странком Србије означило је њену смену са чела Комесаријата за избеглице Републике Србије у влади Зорана Ђинђића. Уследио је избор за потпредседника Кошуничине странке, а у тренутку отпочињања разговора о финалном статусу Косова преузела је руковођење Координационим центром.

имати утицаја на светске политичке кругове у којима се свакодневно чује да је независност покрајине готово извесна?

– Ми нисмо велика сила и немамо чиме ни да привлачимо ни да претимо. Нема нас као Кинеза, а немамо ни нафту као Иранци. Једини наши аргументи јесу истина и правда. Истина је да је КиМ део наше вековне територије, гарантован низом резолуција. Преко овог пројекта дајемо свету до знања да према Косову и Метохији нисмо равнодушни. Албанци поседују снажан емотивни набој који их води на путу ка независности. Ако ништа друго, да и ми дамо до знања свету да смо емотивно везани за Косово и Метохију, као нашу матичну земљу.

Жао ми је што ЦД нисмо осмислили пре двадесет година. Као лекар, рећи ћу вам да никад није касно. Замислите да ја пацијенту који ми се обрати у поодмаклој фази болести одбијем да пружим помоћ. То би за мене било незамисливо. Зато очекујем да ће мултимедијална разгледница о Косову и Метохији уродити плодом, на овај или онај начин.

Како оцењујете досадашњи ток преговора о статусу Косова и Метохије?

– Док косовски Албанци објашњавају свету како је независност Косова чин који ће решити све косовске проблеме и волшебно побољшати свих осам стандарда, а у регион усадити мир и стабилност, Срби су на преговоре отишли ослањајући се на међународно право и доносећи на преговарачки сто неколико тема, што све може да се сведе на формулу „стандарди и статус”.

Српска страна, у свом ослањању на међународно право, пре свега мисли на неколико важних докумената, и то на Резолуцију Савета безбедности бр. 1244 у којој се гарантује територијални интегритет Савезне Републике Југославије, као и суверенитет СРЈ над територијом Косова и Метохије. У тексту се ове гаранције помињу три пута, као што се и суштинска аутономија такође три пута помиње. Нигде нема помена о независности или самоопредељењу о којима албанска страна данас говори. Повеља УН је за нас такође важан документ јер у њему стоји да право на самоопредељење имају само конститутивни народи, а не националне мањине. Ми знамо да су косовски Албанци национална мањина. У Хелсиншком завршном акту, документу на коме почивају све европске државе, стоји да се две државе могу присајединити или да део државе може да се отцепи од матице само уз међусобни пристанак обе. И коначно, веома су важни закључци и налази Бадинтерове комисије из јануара 1992. по којима само државе републике имају право на самоопредељење. Сетимо се да се по принципима ове комисије распала

бивша СФРЈ и да Срби, иако конститутивни народ у обе републике – Хрватској и Босни и Херцеговини, нису добили право на изјашњавање око своје државно-правне будућности.

Српска страна на преговарачки сто доноси каталог тема које се могу поделити у четири групе. Прва је будући статус КиМ. На седници Скупштине Републике Србије усвојена је Резолуција Владе Србије којом се Косову и Метохији нуди суштинска аутономија. То значи да косовски Албанци задржавају све оно што имају сада, а то су председник, влада, парламент и судска власт. Ове институције, које сада делују као привремене, постале би сталне. Оно што се суштинском аутономијом Албанцима не нуди то је

место у Уједињеним нацијама и министар спољних послова Косова, као ни министар одбране Косова.

Шта је у таквој ситуацији са економијом?

– Ту је укључена приватна имовина над становима, кућама, уништеним и илегално насељеним, власништво над земљиштем, ораницама, пољима, шумама, као и проблем тзв. „дивље грађње” на српској земљи. Српска православна црква такође није решила проблем своје имовине која тек треба да буде враћена. Државна имовина над хотелима, фабрикама, рудницама итд. такође треба да буде тема преговора. Остаје да се рашчисти и с приватизацијом, која се сада одвија потпуно нелегално, без увида у чињенично стање које расветљава шта коме припада. Косовска поверилачка агенција преузела је српску државну имовину да је „чува” кроз 99 година, али се не либи да одвоји 10 или 15% здравог дела предузећа које продаје приватнику.

Безбедност грађана српске националности је ипак предуслов за решавање свих осталих питања?

– То, пре свега, значи личну безбедност људи, институционалну заштиту неалбанских етничких група, институционалну и оружану заштиту споменика религијске и културне баштине и борбу против организованог криминала. Институционална заштита неалбанских заједница неопходна је због флагрантног кршења људских права на чисто етничкој основи, тако да омбудсман за људска права јесте потребан, али је неопходно да се уведе и специфичан за заштиту неалбанских заједница. Од 1999. године порушено је 156 православних цркава од којих су 60 споменици културе. На Косову и Метохији је, срећом, остало још манастира и цркава које је Унеско

Санда Раиковић-Ивић

високо категорисао. Они нису само баштина српског православља већ европска и светска културна баштина, а тестирање зрелости екстремиста никако не смемо дозволити на овим бисерима духовности. Организовани криминал на Косову цвета. Трговина дрогом је традиционална, постоји тзв. авганистански кокаински пут, а производња хероина веома је развијена. Поред трговине дрогом, у последњих неколико година цвета трговина људима.

Све ове теме суштински се баве изградњом мира и стабилности у региону.

– Независно Косово уноси немир и шаље сигнал Албанцима у западној Македонији или у Епиру у северној Грчкој, на југу Србије или истоку Црне Горе, Србима у Републици Српској или Србима у Хрватској да могу да добију државе. Сви сепаратистички покрети ће с великом пажњом пратити решавање косовског проблема и видети у косовском преседану шансу за себе. Косово и Метохија посебан је национални и државни феномен. Албански захтев за државом је ирационалан. Историја и право не познају могућност да се ма којој етничкој групи, нарочито оној која већ има своју државу, на територији друге државе добровољно да држава. Уступање властите државне територије другој држави, у овом случају другој по реду албанској држави на Балкану, бесмислица је. Албански народ на Косову и Метохији је вероватно нека политичка збивања протумачио као обећање, или је можда од неког то обећање и добио, и то како у титоизму, тако и касније. Сада када добијају максимум, Албанцима се чини као да не добијају ништа јер је све, сем пуне државности, за албанску страну ништа.

Д. Ј.

Заборављени српски политички листови у Пешти (3)

Нови век судбине тиског цвета

Након ишчезнућа *Српског дневника* требало је да прође замало једанаест година како би се у мађарској престоници штампао нови српски лист политичког садржаја који је, на своју несрећу, излазио свега непуних месец и по дана. Био је то дневни лист *Нови век* чији се први број појавио у Будимпешти, у недељу, 9. (21.) јануара 1900. године. Редакција *Новог века* се налазила у улици Еркел бр. 18, у Ференцварошу, а лист се штампао у штампарији „Патрија”. *Нови век* је излазио свакога дана у недељи, на целом табаку, на четири стране, изузев понедељка када је редакција мировала. Цена листа за целу годину износила је 24 круне за Аустроугарску, а за Србију и остале земље 32 франака у злату.

Власник и уредник ових српских новина био је др Душан Петровић, уважени суботички адвокат. Он је раније био власник и покретач *Суботичких новина*, *Бачванина* и *Bácskai Szemle*. Вођен својим амбицијама, Душан Петровић је 1899. одлучио да напусти Суботицу и да пређе у Будимпешту где ће, коначно, моћи да покрене одавно жељени, потпуно независни политички лист који „неће служити ниједној политичкој странци”. У уводном чланку Душан Петровић о карактеру свога листа, између осталог, пише и ово: „*Нови век* дакле неће распаљивати ватру, која нас саме, жеже и уништава, само зато да припомогне тежњама ове или оне странке, но ће свестан тога, да онострана српска журналистика има права и дужности, да се најживље интересује о приликама у Србији, Босни и Херцеговини, Старој Србији, Македонији и осталим земљама, где наша браћа живе, мирно и објективно расправљати прилике и неприлике наше браће ван домовине...”

Наслов *Новог века* био је више него симболичан и одражавао је не мале амбиције главног уредника. Међутим, судбина је другачије хтела. Овај лист се појавио као комета и био кратког века као тиски цвет. Но, због тога ни случајно не смемо да га омаловажавамо. Он је био занимљив, а уједно и критичан према појавама које су занимале тадашњу српску јавност. Тако бисмо издвојили чланак на насловној страни 2. броја који се објавио под називом „Патријархова ствар” и у којем се даје мишљење о афери патријарха Георгија Бранковића. Ваља истаћи да објективност аутора уопште није искључила критички тон: „Од неколико дана овамо, узима ствар патријарха Бранковића други облик. После познатог решења саборског одбора, што је донесено на основу извештаја архимандрита *Руварца* и *Јосифа Јагића*, тражили су неки наши листови, да се истражни списи и предлог комисије у целости одмах штампају а други опет само у изводу. Наше је уверење било, да је то немогуће, док синод као компетентан форум не донесе коначну осуду.” Међутим, изгледа да синод није био довољно активан у решавању датог проблема: „Да је наше уверење било умесно, показује и најновије писање будимпештанских

мађарских и немачких листова, на основу информација добивених из Новог Сада. Ти листови пишу, да у Новом Саду циркулира вест, да је угарска влада вољна, да сама испита тужбе против патријарха Бранковића...” У наставку аутор наставља с овим критичарским речима: „Дакле је већ и влади додијала ова одиозна ствар, те хоће да је узме у своје руке. И сада је боље. Сада ће се моћи свршити! Ми не можемо никако да се отресемо нашег немара, ми увек одлажемо све до дана, док нас когод не лупи палцем у слабине. Онда лелечемо, вичемо на ингеренцију, позивамо се на повластице а нећемо да признамо, да често сами дајемо повода мешању државне власти у наше послове. Ми смо јако љубопитљиви, чиме ће наше власти правдати то одуговлачење.”

Нови век је на првој страни имао свој „Подлистак” где су објављивани занимљиви чланци. Овде бисмо издвојили напис „Прослава св. Саве у Будимпешти”. У броју од 28. јануара 1900. извештач пише: „Ала је лако бити извештач, када треба да пишеш о оном што ти срцу годи, али ала је тешко писати извештај, када су ти сви утисци мили, када ти сви за срце прирастоше. (...) Први део прославе била је свечана литургија у Храму Божијем, коју је одслужио преч. госп. Владимир Димитријевић уз припомоћ војничког свештеника преч. г. Мирона Војновића и дворског ђакона оца Доситеја Поповића. Сав српски свет, који у Пешти живи а доста и странаца, искупили се у храму божијем да искреном молитвом заблагодаре св. Сави на подвигама, на дару његовом. Мешовито певачко друштво певаше на хору лепо и складно а православно Срби и Српкиње слаху молитве творцу небесном, да нам подари моћи и снаге, да сачувамо оно што нам је угодник његов св. Сава у аманет оставио. По свршеној литургији заорила се из стотинак грла песма: ускликнимо с љубављу, коју појаху Побожни Хришћани идући у дом наследника св. Саве, имењака његовог Саве Текелије. Иначе, простран дворана Текелијанума дупком се испунила побожним светом из свију друштвених слојева и побожном Србадијом пештанском, који се окупише да одаду пошту неумрло добротвору српске омладине, оснивачу текелијанума: Сави Текелији.

Преч. госп. свештеници измолеше кратку молитву, а затим осветише воду, којом пошкропише лаворовим венцем украшен лик Саве Текелије и присутну публику. По свршеном водоосвећењу ступио је под лик добротвора Саве Текелије захвални му петомац госп. Стајић филозоф, те језровитим гласом и пуним полета говором оцртао подвиге и заслуге св. Саве а затим згодним прелазом прешао на наследника Његовог Саву Текелију оцртавши његове заслуге по српску просвету. После тога говора декламовао је Бранко Малаћ своју кратку песмицу славу и хвалу добротвора младежи. Управитељ завода Чика-Стева В. Поповић захвалио се присутнима познатом речитошћу на посети позивајући их у име св. Саве и Саве Текелије да поштују узвишенога владара, љубе милу домовину, чувају српски језик и обичаје и надгледају српску школу.

Бурни усклици разлегали су се по дворани када је Чика-Стева завршио свој леп говор старачким тронутим гласом. После послужења ракијом и по којим залагајем хлеба, разишао се свет, да се спреми за други део прославе, за забаву трговачко-занатлијског друштва »Слогек«, која је приређена у једној дворани варошке редуте. Друштво »Слога« узело је на себе родољубиву и по српски живаљ у Пешти врло корисну задаћу са приређивањем св. Сав-

Први број листа *Нови век*

ских забава, окупља сву пештанску Србадију у српско коло да бар за неколико часова заборави да је међ туђим светом да се осећа српски и да тај свој осећај српском песмом и свирком, српским збором и договором оснажи и очеличи. Програм првога дела, 8 тачака на броју, изведен је особито, певачи гоњени одушевљењем и родољубљем отпевали су неколико пијеса врло прецизно и складно а зато од публике беху награђени бурним аплаузом. Тамбурашки збор друштва »Слогек« одсвирао је неколико пијеса необичном вештином. Свима присутнима заиграло је срце у грудима кад се разлегло звуци српских тамбурица, извијајући српске мотиве а нарочито »Радо иде Србин у војнике«.

Силан аплаус после сваке пијесе задржао је вредне свираче на подијуму да увек још по једну српску одсвирају, те раздрагају срце присутне Србадије. Господин Илкић декламовао је Лазаревог св. Саву и пожнео опште допадање. Када је први део свршен ступио је пред певаче овдашњи угледан трговац и врло заузимљив књижник »Слогек« Милан Петровић и предао друштвеним хоровама госп. Иси Бајићу у знак пожртвованог труда сребри лаворов венац са натписом на лаворовим листићима: »побратиму И. Бајићу хоровама спомен за знак признања због рада за »Слогу«. Публика се пуно задовољно удаљила из дворана а омладина жељна игре на први звук музике савила се у српско коло, кога је одушевљено одиграла.”

На другој страни *Нови век* је писао о разним политичким питањима. Најчешће су то били чланци о актуелним светским дешавањима као што је био енглеско-бурски рат, али је извештавао и о раду мађарског Парламента. Овде се налазила и рубрика „Новости” где су се појављивале кратке вести.

Трећа страна је била одређена за рубрике: „Уметност”, „Књижевна кроника” и „Књижевна вест”. Истовремено, овде се објављивала и „Привреда”, те „Трговина” са извештајем са будимпештанске берзе. Цела четврта страна била је посвећена огласима.

Нажалост, покушаји Душана Петровића нису уродили плодом, последњи број пештанског *Новог века* појавио се 8. марта 1900. године.

Драгомир Дујмов

Зграда редакције у улици Еркел бр. 18

Подела српског простора

Византија је, као што смо то већ рекли, после 1018. завладала целим Балканским полуострвом. Али тај простор је био толико велик да се није свуда могла увести непосредна византијска управа. У складу са својом политиком, Царство је највећу пажњу посветило градовима, који су били центри војне и политичке власти, а исто тако и привредног живота. Поново су оживели из рушевина подигнути Сирмиј, Београд, Ниш, Скопље и други градови. У аграрним, поготово у брдским областима, без градова и добрих саобраћајних услова, Византија је била принуђена да се ослања на домаћи старешински слој. Али и ту је било разлике између подручја која су била ближе византијским центрима и оним удаљенијима.

Таква организација је довела до вишеструке поделе простора на којем су живели Срби: на део с тематском организацијом и део с домаћим кнезовима, у верском погледу пак на део под Охридском архиепископијом и део у сфери утицаја архиепископија у далматинским приморским градовима. У северним равничарским областима византијска власт се остварила преко центра у Сирмију. О средњем делу српског простора, у планинама западно од Раса и у Полимљу византијски писци дају податке тек с краја XI века па о положају те централне српске области се само нагађа. Чињеница је да се византијска власт ту – ако никако другачије, а оно бар преко епископије у Расу – непосредније осећала него западно од Дрине и Лима. Та разлика је, највероватније, довела до коначног одвајања западних делова некадашње српске државе, до осамостаљивања Босне.

И у Приморју су се збиле промене. Неретљанска кнежевина је знатним делом своје територије ушла у састав Хрватске. Тек много касније, крајем XII и у XIII веку, из Захумља се повремено ширила српска власт до Цетине. Пошто је постала гранична област, добила је тад име Крајина.

Није познато да ли су византијске приморске теме са седиштем у Драчу и Дубровнику захватале и подручја у залеђу. Претпоставља се да су равни предели Дукље повремено долазили под непосредну византијску власт, али се о развоју Захумља, Травуније и Дукље у XI веку мало зна. Сигурно је да је у тим кнежевинама повремено било покрета против византијске власти, да су се често уједињавале и да је међу њима водећу улогу играла Дукља. Те кнежевине ће касније поново ући у састав српске државе, док ће Босна почети живети самосталним државним животом.

Предраг Степановић

Чија је квочка боља?

Често сам се питао шта је то што повезује све нас на огромном и недефинисаном простору који се у нашој матици назива дијаспором или ти расејањем. Народни певачи га још зову и туђина, али је временом за све већи број нас тај термин постао потпуно неадекватан. Туђина више није актуелан израз ни за оне које су брзаци матичине матице однели у свет тако рећи јуче, а камоли онима којима се то десило пре три стотине лета, на пример. Јер, и живина се на крају привије уз онога ко је храни. Не заборавља родно гнездо и своју мама-квочку, али ако се испостави да је она или неко из родног гнезда почео да га кљуца „у здрав мозак“ или пак да га мало по мало мори глађу, цаба ти то. Стомак главу чува, искусили ми и то, као што видесмо и да исту ту главу врло често боље сачува туђа него рођена квочка. А пошто се у новије време точак историје над нашој матицом више пута зауставио баш тамо где се траже главе, није ни чудо што нам и појам туђине, над којим су предатни, тј. међуратни гастарбајтери до скоро ронили сузе и секли вене кафанском срчком а музиканти за то време бројали доларе и марке, постаје некако туђ. Туђина се отуђила, а наш свет се, аналогно томе, одомаћуо где год је могао. Куд ће, шта ће, друге му није ни било.

И моји остали покушаји да се ухватим за још нешто што би нас евентуално повезало, пропали су из истих или сличних разлога. А онда се сетих нечега што нам се свима понавља, од тренутка када закорачимо на територију коју због недостатка званичних табли са њеним називом, још нисам у прилици да назовем било како. „И како вам је тамо?“ – питање је које ме прати још од моје прве посете матичном гнезду. Чујем да је тако скоро са свима који му се повремено враћају. Наставак разговора углавном зависи од опште културе и стања нерава упитаног. Ако из неких својих разлога понудиш увијену и колико-толико културну форму одговора, испитивачи ће врло брзо постати конкретнији: „Него, кажи ти мени где је боље, а?“ То заправо значи да се од тебе не очекује неко велико мудровање нити изричито изјашњавање „овде“ или „тамо“: у склопу одговора треба само да им наведеш која кола возиш и колико нула имаши на свом банковном рачуну. Све остало ће они сами, чак и без твог присуства. Ако опет избегнеш да се изјасниш, за њих је и то повод за закључак. И те какав! Из искуства ти препоручујем да те не копка превише.

Твој Драган

КУЛТУРА МАТИЦЕ

Завршен херцеговски филмски фестивал

Херцеговски филмски фестивал, чији такмичарски програм обухвата ове године девет филмова, завршен је прошле недеље доделом награда и пројекцијом филма „Небо изнад крајолика“ Ненада Ђурића из БИХ, који је приказан ван конкуренције.

Јубиларни, 20. херцеговски фестивал, почео је 1. августа „Шејтановим ратником“ младог београдског редитеља Стевана Филиповића, а ван конкуренције приказан је хрватски филм „Два играча с клупе“ Дејана Шорка. Такмичарски програм чинили су филмови „Синовци“ Синише Ковачевића, „Потера за срећ(к)ом“ Милорада Милинковића, „Ивкова слава“ Здравка Шотре, „Кројачева тајна“ Милоша Аврамовића, „Сутра ујутро“ Олега Новковића, „Апорија“, као и „Седам и по“ Мирослава Момчиловића и „Условна слобода“ Мирослава Живановића. Једини црногорски филм, „Златне чакље“ у режији Зорана Бојовића, нашао се у пратећем програму.

На округлом столу, одржаном поводом фестивала, оцењено је да би та манифестација, најзначајнија у Црној Гори, могла да опстане као фестивал филмова са простора бивше Југославије, а било је и предлога да буде посвећен кинематографијама медитеранских земаља.

„Модерна уметност 1770-1970-2000“ на српском језику

Капитално дело, „Модерна уметност 1770-1970-2000“, из пера два чувена италијанска историчара уметности, Ђулиа Карла Аргана и Акиле Бонита Оливе, објавила је и недавно промовисала издавачка кућа Клио. Дело је с италијанског превела Милена Марјановић и оно се састоји од

две посебне ауторске студије. Део књиге који се односи на модерну уметност од 1770. до 1970. написао је Арган, а текст о модерној уметности с краја XX века, Олива.

По речима самог Аргана, циљ овог дела није исписивање историје модерне уметности, већ постављање нових претпоставки за једну модерну историју уметности и стварање услова за историјско разумевање и тумачење уметности која настаје у раздобљу модерне епохе.

Обележавање 290 година од Петроварадинске битке

Музеј града Новог Сада и СМЗ Петроварадин организовали су, 4. и 5. августа, дводневну свечаност поводом годишњице чувене битке код Петроварадина, 1716. године. Првог дана, предавање о бици одржао је академик Славко Гавриловић, а затим је отворена изложба о Петроварадинској тврђави и бици код Петроварадина. Наредног дана служена је Велика миса у цркви Марије Снежне, у част погинулим ратницима.

Дани Стубова културе на Златибору

Дани Стубова културе одржани су на Златибору, у хотелу „Чигота“, од 3. до 10. августа. Ово је четврта година како се у партнерској сарадњи издавачке куће Стубови културе и Института „Златибор“ одржава поменута манифестација, у оквиру које гостују познати писци и представљају се најновија издања ове издавачке куће, а посетиоци могу да под повољним условима купе нове књиге Стубова културе.

Дани су почели представљањем недавно објављеног романа Милете Продановића „Колекција“, у коме се приповеда о необичним путевима сребра од римских дана до нашег времена. Представљен је нови роман Виде Огњеновић „Прељубници“, књига која је за пола године доживела три издања и побрала све симпатичне критике и читалаца.

...И

ТАЧКА

Планине око града Б. Планине око града Б. су један сасвим други свет, пун тишине, сеновитих пропанака, кривудавих поточића, нетакнутих ливада са високом травом и сваковрсним пољским цвећем, шумарака и шипражја, предео у који људска нога крочи ретко, углавном недељом и празником, уточиште и јазбина дивљих звери, крволочних и опасних, које се овде склањају од становника Б, наводно, цивилизованих, а у ставри још крволочнијих и опаснијих од њих, ту се скривају од градске господе оборужане скупоним пушкама, од отмених и угледних грађана који повремено воле да убијају из чисте разоноде, те им се тада није добро наћи у близини, шуњају се у високој трави, пазећи да не направе ни један несмотрени покрет, да не произведу никакав шум, задрхте када осете мирис човека и зачују веселе људске гласове, беже у беспуће, склањају се у најскровитије поноре пећина, и сањају о једном великом, великом минобацачу с којим би могли да збришу град Б. и његове станаре са лица планете.

◆
Планине око града Б. (2.) Поворка веселих туриста која свакога викенда полази из Б. и обилази најлепше пределе околних планина и не слуги да није сама, пошто су градски научници доказали да у тим областима више нема дивљих животиња (лов је привилегија одабраних, а незнање привилегија народних маса), те се деца весело растрче по падимана, а мајке безбрижно чаврљају, не знајући да им животе чува само зверски страх, који не уме да разликује кољача од недужне жртве.

Милан Степанов

За шест месеци забележен промет
од 38 милијарди динара

Све живља трговина на Београдској берзи

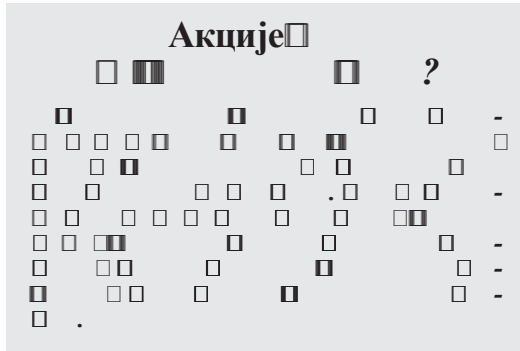
У првој половини 2006. године на Београдској берзи остварен је промет већи од 38 милијарди динара односно читавих 437 милиона евра. У односу на исти период прошле, 2005. године динарски промет увећан је за 77,4 одсто, а промет у еврима за 64,9 одсто односно за више од 170 милиона евра. Обављено је 72,1 хиљада трансакција, што је нешто ниже у односу на прву половину 2005. године.

Директор Београдске берзе Гордана Достанић изјавила је на недавно одржаној конференцији за новинаре да су у укупном промету акција учествовале са 84,3 одсто, а обвезнице са 15,7. Она је напоменула да је трговано акцијама 543 издаваоца од преко 1.000 колико је котирано на Берзи. Методом континуираног трговања остварен је промет акцијама у износу од 370 милиона евра што представља повећање од 72,7 одсто.

Апсолутни рекордер по промету акција (6,6 милијарди динара) била је АИК банка из Ниша. Следи вршачки Хемофарм концерн са прометом од милијарду динара, а следећи на листи су Гранекспорт и Универзал банка. У посматраном периоду чак 265 хартија је забележило пад цене, док је раст остварила 161 акција.

У трговању обвезницама, кроз 15,2 хиљаде трансакција, остварен је промет од 68,5 милиона евра. Највећи обим трговања остварен је за обвезнице које доспевају 2016.

Закупљено са крајем јуна 2006. године тржишна капитализација Београдске берзе износи 627,9 милијарди динара односно 7,3 милијарди евра. Пораст капитализације у поменутом периоду из-

носио је 57,9 милијарди евра или 10,1 одсто. Учешће страних инвеститора у укупном трговању износило је 45,7 одсто.

Када је реч о индексима берзе, БЕЛЕЋФМ је осцилирао уз позитивну промену од три одсто, али је зато пад од три одсто забележио индекс Белећ15 који представља показатељ кретања цена најликвиднијих хартија тргованих на Београдској берзи. Белекс сентимент је у јуну пао испод 100 поена (87,5) што према речима директорке Београдске берзе показује да „очекивања нису баш оптимистична“.

Гордана Достанић оценила је да ће од амбијента који буде створен зависити долазак нових инвестиционих фондова и задржавање старих. Она је рекла да се не може очекивати њихово озбиљније задржавање ако немају макар елементарне информације какви су ревизорски извештаји предузећа. Достанић је подсетила да у Србији још није дошло ни до једне иницијалне јавне понуде нити праве докапитализације.

Достанић је на конференцији за штампу најавила да ће 14. и 15. новембра у београдском хотелу Интерконтинентал бити организована Пета међународна конференција Београдске берзе под називом „Куда иду берзе?“. Теме конференције биће тенденције удруживање берзи у свету и могућности интеграције у региону, искуства инвестиционих фондова, заштита инвеститора итд.

У Србији је на сцени отворена асимилација Буњеваца у Хрвате. Према попису из 2002. у Србији има 20.012 Буњеваца. На различите, организоване и перфидне начине политички представници Хрвата и Национални савет хрватске мањине, уз очигледну помоћ Републике Хрватске, насилно, не пошћујући међународне конвенције и законе, оспоравају Буњевицима право на изјашњавање о националној припадности, отворено их сврставајући у припаднике хрватске националне мањине, тврдећи чак да се у Србији подстиче деоба Хрвата (њиховом поделом на Хрвате, Буњевце и Шокеце).

Из отвореног писма Буњевачког националног савета

У мојој књизи „Црнци у Фиренци“ два фетуса у мајчиној утроби свађају се око тога да ли су Срби или Хрвати или је можда један Србин, а други Хrvat. Мени је сасвим нормално да се два фетуса која имају оца Србина, а желе се родити у Хрватској, кољу око тога што значи бити Србин, а што Хrvat. Само тотално кретенима у Хрватској је свеједно које су националности. Моји јунаци нису кретени, то су два паметна клинца која ће, иако су Срби, кад се роде, бити Хрвати. Сигурна сам да би, да су они два мала Хрвата у трбуху маме Српкиње, били једнако практични. Националност је оно што нас на овим просторима одређује. Додуше, у последње време нама Хрватима продају причу како морамо љубити Црногорце. Мало сам перверзна, не волим љубити народе, волим се туцати са појединцима, па макар били и Срби.

Ведрана Рудан,
хрватска списатељица

Афоризми

Скренуо бих с пута да нисам имао оружану пратњу.

Човек! Како је то гордо звучало док су народне масе биле у повоју.

Оженио сам се из љубави према жени. Развео сам се из сажалења према себи.

Србија никада неће дати Косово. Тај нам је терен погодан за ратовање.

Неки комунисти данас славе светог Ђорђа, а до јуче су славили Ђоку.

Држим слику вође јер је стање такво да се без илустрације не може описати.

За оне који напуштају ову земљу влада је спремила ланч пакете.

Вођа је успео да сачува Србију. Довео је у положај да је нико неће.

Непријатељ је стално будан, а до јуче смо спавали заједно.

Да би владао, наш Вођа стално измишља непријатеље, мада до сада ни једнога није победио.

Ја сам ватрени миротворац!

Србија је свуда где су српски гробови. Има је и у туђем бостану.

Ми ни овог пута нисмо били за рат, али како би се рат без нас могао замислити.

Братислав Вељић

Развој

Једна се кучка луталица оштенила под нашим прозором, па смо били на муци због њених седам кучића. Варвара је, дакако, одмах одабрала љубимца који је добро прошао, без прелома врата, ребара и њушке. Мени се пак, допао један други. Овај Варварин је превршио денди, као они џемпери од шетланда, светлобраон и бели. Кучка је наводно са Тибета, али сам јој стицајем околности наденуо име Клементина. По оној песми са Дивљег запада – „О, мај дарлинг Клементин“.

Тако се и осећам, док крчим свој посед према истоку, где је зарасло у дивље купине, трње и штак, који се, каже, може пушити против зубобоље. Пасја ружа, што би рекли Латини.

Што се наводног оца од њених кучића тиче, прича се да је тибетска куја у двориштима хоповских кућа, можда и горе на Турском брду, или чак јужно према Иригу, добро прегледала понуду док се није одлучила да је оплоди један црни ротвајлер, поносан и глуп. Наместила му се и за тили час итенад је била код нас. На крају сам морао да их однесем дубоко у шуму и оставим испред медвеђе пећине, али сам могао да понесем само четири кучета. Исто као што су приликом распада Југославије прво отишле Словенија, Хрватска, Босна и Херцеговина и Македонија. А остала Србија, Црна Гора и – е, ту је цака! Ко је седмо итене?

То је једна псина, највише налик на шарпланинца. Од мајке је наследио офуцано крзно и паметан поглед, а од оца фигуру и нарав. Сви-ма би, наравно, Косово било прва асоцијација.

Али није. Није ни Црна Гора, јер она је била шести псић. Није ни Фрушка Гора, мада се говорало да би Србији одговарала још једна Гора од ње. Није ни Шумадија. Па шта је? Немамо појма. Шумадинци су ми јуче били на усељењу, нема шансе да се одвоје од нас. Ујак паркирао опела, каже: „Дођ-дер вамо.“ Шта је сад? Прасе у зекеу! Повелико прасе испечено у стилу „зна се“, и једна кофа старе српске ракије: „Има мученица десет годишња.“ Шумадинци добро живе, весели су и јешни. Храну носе са собом иако долазе у Срем. И шта ја, молим вас лијепа, да радим са толиким месом! Неко ти зовнем Клементин, и трпај на њу ону свињу. Тек ти се однекуд јсати свих седам кучића! И они што сам мислио да су нестали у раљама европског медведа, као и они којима се још није дало да оду. Денди, Дендијева црно-бела (да не кажем црногорска) верзија, и Шарпланинац. Сви се, дакле, скупа накркаше прасетине.

То печење их зближи као победа у спорту, на пример неки Хrvat у дублу или Словенка у пливању. Или Македонци да туку Грке у кошарци. Или Црногорци кад буду први пут играли фудбал против Италије. Јапански амбасадор у Београду каже да су људи из старе Југославије тако успешни у спорту јер често једу месо, печење, роштиљ... „Нас је Јапанаца „ каже амбасадор, „ десет пута више, али ми једемо тиринач на радије седимо у компјутеру.“ Као онај професор информатике из Токија што је направио андроида по угледу на свој лик, па сад справа уместо њега држи предавања и одговора на писма.

Кад неки Србин у далекој будућности буде правео андроида тај ће личити на печено прасе.

Фото конкурс**„Прошлост и садашњост наших мањина“**

Мађарски институт за просвету расписује Фото конкурс за националне мањине у Мађарској под насловом „Прошлост и садашњост наших мањина“.

Циљ конкурса је да се припреми фото изложба везана за „Дан мањина“ која ће преко предметне културе приказати прошлост и садашњост националних мањина.

Услови учешћа су:

– да се прикажу културна наслеђа мањина у нашој домовини (нпр. школске зграде, разни споменици, цркве, капеле, гробља, сеоске куће, мањинске приредбе итд.)

Категорије: документарне фотографије, уметничке, односно репортажне фотографије

Може се послати максимално 12 фотографија, црно-белих, или у боји (величина фотографије: 13x18 cm).

Отварање фото изложбе биће одржано **17. децембра 2006.** у згради Института.

Рок предаје фотографија: **1. октобар 2006.**

Доношење одлуке жирија: **20. октобар 2006.**

Детаљне информације:

Magyar Művelődési Intézet, 1011 Budapest, Corvin tér 8.

Lukács Mária tel: 1-201-5053, fax: 225-6041,

e-mail: lukacsm@mmi.hu

Свечаност поводом 20. годишњице КУД „Весели Сантовчани“

Поводом 20. годишњице КУД „Весели Сантовчани“ одржаће се културни програм **26. августа 2006. од 18.00 сати** у месном Дому културе. Након програма следи бал на главном тргу у Сантову (у случају кише у Сватовској сали).

Госте ће забављати:

• Народни ансамбл из Новог Сада под руководством Миће Јанковића • Вокална солисткиња Љиља Петров • Естрадни уметници вечери: дует Селимова-Желчевски, познати интерпретатори македонског народног мелоса • Оркестар „Зора“ под руководством Крунослава Агатића Киће.

Гостујуће групе поводом свечаности су:

• Омладинска група Хрватске основне школе – Сантово • КУД Мартеница (бугарска) – Будимпешта • КУД Цербул де АУР (румунска) – Будимпешта • КУД Илиос (грчка) – Будимпешта • Немачко певачко и фолклорно друштво – Нађарад • КУД Танац (хрватска) – Печуј • „Ловра“ српско фолклорно друштво – Ловра • КУД Данубија (мађарска) – Баја • „Раванград“ градско културно уметничко друштво – Сомбор, Србија • КУД „Врбас“, Србија • Оркестар „Чабар“ – Баја.

Освећена спомен плоча Цветка Недучића

8. јула 2006. године у Чанаду одржан је парастос и освећена је спомен плоча, поводом годишњице смрти Цветка Недучића.

Покојном председнику кварталске самоуправе споменик су подигли: Српска самоуправа XVIII кварта у Будимпешти, Српска самоуправа у Будимпешти.

Свим учесницима на дан сећања у име Самоуправе XVIII кварта захваљује се Емика Димић.

Преображење Господње у Десци

Срдечно вас позивамо на црквену славу Преображење Господње, која ће се одржати **19-ог августа у Десци.**

Програм:

– света литургија са опходом храма и освећењем грожђа у 10.00 часова. Појаће црквени хор из Бечеја.

– у 16.00 часова: вечерње са резањем славског колача и благосилањем кољива

– у 17.00 часова уз послужење у црквеној порти: наступ КУД-а «Би-до» из Новог Бечеја и оркестра «Банатске Лале» из Деске

– у 20.00 часова: традиционални бал у дешчанском рестрану. За добро расположење побринуће се оркестар Мише Силашког из Бечеја и вокални солиста Милан Прунић.

Резервација улазница код Чедомира Адамова или на лицу места.

Организатор манифестације: Српска православна црквена општина Деска. Покровитељ манифестације: Српска месна самоуправа Деска и Јавна фондација за националне и етничке мањине у Мађарској.

Сусрет српских мањинских самоуправа и породични спортски дан

Позивамо Вас на Сусрет српских мањинских самоуправа и породични спортски дан 2006. који ће се одржати у Баји, **16. септембра 2006.** (субота).

У оквиру наведене манифестације предвиђени су следећи програми:

• разни програми за децу: ликовна занимања (радионица Милана Ђурића), рукотворине, такмичења у спретности,

• специјалитети српске кухиње,

• фолклорни програм,

• фудбалски турнир.

Писмене пријаве такмичарских екипа слати на адресу Самоуправе Срба у Мађарској (1055 Будимпешта, улица М.Фалка бр. 3.) тел/факс 06 1 / 331-5345; 269-0638. По пријему пријаве шаљемо Вам на Вашу адресу уплатницу и рачун. За учешће се плаћа 20.000.-Фт по екипи. Рок за пријаву екипа је 5. септембар 2006. Пријаве на лицу места 25.000.-Фт.

Организатори су Самоуправа Срба у Мађарској, Културни и документациони центар Срба у Мађарској и Српска самоуправа у Баји.

Организациони одбор 37. међународног фестивала поезије „Смедеревска песничка јесен“ расписује

Конкурс за награду „Златна струна“

која се додељује аутору најспелије песме.

Аутори на конкурс могу послати највише две необјављене песме написане на српском или на неком страном језику са обавезним преводом на српски.

Песме потписане шифром и откуцане у четири примерка (разређење шифре запечаћено у посебној коверти доставити уз песме) послати на адресу:

Међународни фестивал поезије

„Смедеревска песничка јесен“ (за конкурс)

ПП 118, 11300 Смедерево

Песме треба да стигну најкасније до **15. септембра 2006.** године.

Резултати конкурса биће објављени до **10. октобра** ове године.

Добитнику награде, уз учешће на Фестивалу **18. и 19. октобра**, припада статуета „Златна струна“ (рад вајара Селимира Јовановића) и новчани део.

Слава у Сентандреји на дан Преображења, 19-ог августа

• у 10 сати света литургија

• 15.30 сати вечерње, освећење грожђа и славског колача

СНН

Недељни лист Срба у Мађарској. Адреса: Српске народне новине, 1065 Budapest, Nagymező u. 49. Телефон: 475-0654. Главни уредник: Милан Степанов, секретарредакције: Милица Вукајловић. Оснивач и издавач: Српски демократски савез. За издавача: Андрија Роцков. Финансира се на основу мањинског за-

кона из државног буџета посредством Државне задужбине за мањине. Суфинансијер: Министарство културе и медија Републике Србије. Лист дистрибуира Мађарска пошта, а претплаћује се код издавача. Име и адресу послати на адресу Szerb Demokratikus Szövetség, 1065 Budapest, Nagymező u. 49 а уплатити поштанском уплатницом или на жиро-рачун број платног промета 11705008-20417439. Претплата на лист је 4000 фт. за целу годину. За иностранство годишње 40 EUR, (10.000 Фт) – Штампа: КОМП-прес Кфт. Одговорни пословођа: Ференц Ибош. – Технички руководиоца: Карољ Сабо. ♦ Српске народне новине на Интернету: Home page: www.comp-press.hu/cnn2000 E-mail: stepanov@freemail.hu

HU ISSN 1215-072 x

Када је Владимир Замахажев закуцао на врата Друштва Србије за односе с јавношћу многи су се изненадили видевши свештеника Српске православне цркве. Само две године касније отац Владимир проглашен је за најуспешнијег у унапређењу праксе односа с јавношћу за период мај 2005 – мај 2006. године.

Ово признање свештенику београдске цркве Светих апостола Петра и Павла најбољи стручњаци за пи-ар Србије доделили су за проналажење нових комуникационих канала које СПЦ до сада није користила.

„Суштина Цркве је у литургијском животу, али је потребно изаћи из порте и приближити се људима који поштују СПЦ, али немају довољно знања о вери својих отаца. У данашњем времену у којем доминира модерна технологија морамо објаснити човеку како да живи духовним животом”, каже јерей Владимир Замахажев поводом добијања овог признања.

Одговор на питање одакле потиче његово интересовање за информационе технологије треба потражити у занимљивој радној биографији. Замахажев је прво завршио факултет организационих наука. Једно време је радио у „Застави” и то у екипи која је пројектовала „Југо”. Како каже, у то време није баш био друштвено прихватљив одлазак у цркву на богослужења, па су колеге за њега говориле: „Млад, леп и паметан, али полудео”.

На Богословском факултету СПЦ дипломирао је 1992. године и једно време је радио као професор информатике и рачунарства у Дванестострој београдској гимназији и Економској школи у Земуну, а у слободно време као ђакон при манастиру Ваведeње на Сењаку. Од 1995. године је свештеник Српске православне цркве.

Своје богато радно искуство Замахажев користи проналазећи најбоље начине да ступи у контакт са што већим бројем верника. Да би привукао младе почео је да организује смотре духовног беседништва средњошколаца које су попримиле међународни карактер. Још док је службовао у цркви Светог Георгија у Бежанији отац Замахажев је поставио сајт цркве на интернету и почео да издаје билтен „Благодарник”. До сада је изашло 39 бројева, а, осим штампане, постоји и електронска верзија која се шаље на 1.600 и-мејл

Пи-ар у мантији

Фотос: Иван Јакшић

односа с јавношћу и маркетингу користе и средства која су са моралног гледишта неприхватљива за Цркву. „Ово што ја чиним није никакво испирање мозга или пропаганда, већ напор да нашим људима помогнем да осете сву дубину и лепоту православне вере и да не доживљавају цркву само као неки сервис за испуњавање верских потреба”, прича о. Замахажев.

За Божић и Васкрс отац Владимир свим својим парохијанима традиционално шаље честитке које сам штампа и сваку лично потписује. Кад је пре годину дана премештен у храм Светих апостола Петра и Павла у Топчидеру, из телефонског имена са интернета је скинуо адресе свих житеља у својој парохији и свима послао новогодишње и божићне честитке без обзира на то да ли долазе у цркву.

„Људно сам им се обратио и упутио најлепше жеље за празнике. Никог нисам присиљавао да дође у цркву. Честитком сам им поручио да сам ја њихов свештеник и да су ако желе увек добродошли у храм. Многи су били изненађени, јер су први пут добили честитку од Цркве”, истиче пи-ар свештеник.

Отац Владимир планира да своја искуства преточи у књигу која ће послужити и другим свештеницима. Како објашњава, ми живимо у заблуди ако сматрамо да се нешто подражава јер је неопходно стално проналазити нове начине да се проповеда јеванђеље, а то значи да Црква мора да савлада данашњи језик модерне комуникације. Зато овај свештеник топчидерске цркве планира да за своје колеге у Београдско-карловачкој митрополији одржи серију предавања на које би позвао и познате стручњаке за пи-ар да помогну Цркви у унапређењу односа с јавношћу унутар и изван Цркве.

Приредио: Авакум Квас

адреса, од Србије преко Јапана до САД.

„До електронских адреса долазио сам на различите начине, али углавном преко парохијана. Ако бих у такозваним спам порукама које свакодневно стижу у моје електронско сандуче препознао неко српско име слао сам и „Благодарник”. Ретки су били они који су после тражили да њихово име избришем са и-мејл листе. Касније сам чуо да су многи „Благодарник” штампали и делили својим пријатељима”, прича отац Замахажев.

Владимир Замахажев месечно прима двадесетак писама преко интернета. Има оних који траже упутства у вези са крштењем, али има и правих исповести у којима верници траже духовни савет за разне животне тешкоће с којима се сусрећу.

„Морамо да користимо интернет, СМС поруке, али то треба да буде прва степеница у упознавању. Људи траже одговоре на разна питања, а моје је да их преко те виртуелне комуникације доведем у Цркву”, објашњава овај свештеник.

Замахажев је свестан да се данас у

Срби светитељи

41. Нестор Дечански. преподобни (11 / 24. новембар)
 42. Никодим, светитељ -архиепископ (11 / 24. мај)
 43. Никодим Тисмански. преподобни (21. децембар / 8. јануар)
 44. Никон, светитељ – патријарх (30. август / 12. септембар)
 45. Петар Зимоњић, свештеномученик – митрополиг дабробосански (4 / 17. септембар)
 46. Петар Коришки. свети (5 / 18. јун)
 47. Петар Цетињски Чудотворац, светитељ (18 / 31. октобар)
 48. Платон Јовановић, свештеномученик – епископ бањалучки (22. април / 5. мај)
 49. Прохор Пчињски, преподобни (19. октобар / 1. новембар)
 50. Рафаило Банатски Хиландарац, преподобни (16 / 29. август)
 51. Рафаило Момчиловић – свештеномученик – игуман манастира Шишатовца (21. август / 3. септембар)
 52. Сава Први, светитељ – архиепископ (14 / 27. јануар)
 53. Сава Други, светитељ – архиепископ (8 / 21. фебруар)
 54. Сава Бранковић, светитељ, митрополит ердељски (24. мај / 7. јун)
 55. Сава Трећи, светитељ – архиепископ (26. јул / 8. август)
 56. Сава Трлајић, свештеномученик-епископгорњокарловачки (4 / 17. јул)
 57. Симеон Мироточиви, свети – Стефан Немања велики жупан (13 / 26. фебруар)
 58. Симон Монах, преподобни – Стефан Првовенчани, краљ (24. септембар / 7. октобар)
 59. Синаити преподобни: Ромил Раванички (16 / 9. јануар), Роман Синаит, Нестор, Мартирије, Сисоје, Зосим Тумански, Јов (6 / 19. мај)
 60. Спиридон, светитељ – патријарх (15 / 28. јун)
- (Из књиге „Кратак преглед српске Цркве кроз историју”, протојереја др Радомира Поповића)

Старац Јефрем
Катунакијски

Речи поуке

Не осуђујем те што си починио грехове многе и озбиљне, не, човек си. Осуђујем те што се не исповедаш. То осуђујем. Пао си? Одмах код духовника!

Све речи духовнику. И преподобна Марија прво се исповедила.